

4. Bornstein A. Pre-Suez Crisis Anglo-American Relations in Egypt, 1950–1954 / A Thesis Submitted to the Temple University Graduate Board, 2014. P. 57.

5. Louis W. American anti-colonialism and the dissolution of the British Empire // International Affairs, 1985. V. 61. № 3. P. 398–418.

УДК 330.8+338.2 (510)

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-346-3-43>

Дроботюк О. В.

ORCID: 0000-0003-2409-5131

кандидат економічних наук,

старший науковий співробітник відділу

Азіатсько-Тихоокеанського регіону

Інститут сходознавства імені А. Ю. Кримського

Національної академії наук України,

докторант кафедри міжнародної економіки

Київський національний економічний університет

імені Вадима Гетьмана

м. Київ, Україна

“ТВОРЧЕ РУЙНУВАННЯ” Й. ШУМПЕТЕРА В НОВУ ЕПОХУ СІ

Ключові слова: економічний розвиток, інновації, Китай, нова епоха Сі, підприємництво, “творче руйнування”, Шумпетер.

Австрійський економіст Йозеф Шумпетер у своїй роботі “Капіталізм, соціалізм та демократія” (1942) ввів концепцію “творчого руйнування”, ідея якої полягає в тому, що економічний прогрес є результатом постійного процесу заміни старих економічних структур, галузей промисловості та технологій на нові та більш ефективні. Ключовими рушійними силами економічного розвитку є інновації та підприємництво [4, с. 81–86]. Згідно з положеннями теорії економічного розвитку Й. Шумпетера, підприємці, впроваджуючи нові продукти, послуги, технології чи бізнес-моделі, підривають наявні ринки та галузі, а також створюють нові можливості. “Творчий” руйнівний процес призводить до занепаду або навіть руйнування усталених підприємств, галузей та економічних структур. Й. Шумпетер вважав, що динамічний процес “творчого руйнування” є фундаментальною та вкрай потрібною силою капіталістичної економіки, яка сприяє прогресу та запобігає застою [4, с. 83].

Концепція “творчого руйнування вплинула на економічний та інноваційний розвиток Китаю в нову епоху. Згідно з ідеями Сі Цзіньпіна щодо “соціалізму з китайською специфікою в нову епоху”, інновації є вирішальними для економічного розвитку країни, технологічного прогресу та глобальної конкурентоспроможності. Зокрема, під керівництвом Сі Цзіньпіна уряд Китаю сприяє інноваціям та підприємництву як ключовим рушійним силам економічного зростання. Уряд КНР запровадив політику сприяння розвитку масового підприємництва, освіти та розвитку інновацій з метою перетворити Китай зі “світової фабрики” на глобального технологічного та інноваційного лідера. Основними компонентами китайської політики є: заохочення місцевих інновацій, інвестиції в дослідження і розробки, захист прав інтелектуальної власності та трансфер технологій, підприємництво і стартапи, взаємодія між урядом, підприємствами та освітою.

На 18-му Всекитайському з’їзді Комуністичної партії Китаю в листопаді 2012 року було визначено інноваційний розвиток як основну стратегію на коротко- і довгострокову перспективу задля “адаптації до нового витка глобальної технологічної революції та промислової трансформації” [7]. Базові положення, цілі та механізми інноваційного розвитку Китаю містяться в таких документах:

1. Стратегія *масового підприємництва та інновацій* була проголошена прем’єром КНР Лі Кецяном у 2014 році, й у 2015 році було видано “*Керівництво щодо сприяння масовому підприємництву та інноваціям*”, спрямоване на формування сприятливого середовища, забезпечення фінансової підтримки та усунення бар’єрів для заохочення динамічної підприємницької екосистеми [3].

2. Стратегія “*Зроблено в Китаї – 2025*” була оприлюднена Державною радою КНР у 2015 році та зосереджена на перетворенні Китаю на світовий високотехнологічний виробничий центр, з акцентом на інноваціях і технологічній самодостатності.

3. *Тринадцятий п’ятирічний план соціально-економічного розвитку Китаю (2016–2020)* мав на меті забезпечити інноваційний розвиток, стимулювати діяльність технологічних стартапів, інтеграцію науки та технологій в економіку, здійснити прориви в ключових технологіях у ключових секторах [5].

4. *Тринадцятий п’ятирічний план розвитку стратегічних нових галузей промисловості (2016–2020)* зосереджений на розвитку стратегічних новітніх галузей, зокрема біотехнології, нову енергетику та нові матеріали задля переходу до інноваційної економіки.

5. *План “Основи національної інноваційної стратегії розвитку 2016–2020”*, оприлюднений Державною радою у 2016 році, акцентує роль

інновацій в економічних перетвореннях і важливість культивування інноваційної культури.

6. *Висновки щодо посилення прав інтелектуальної власності від 2019 року* зосереджено на посиленні захисту інтелектуальної власності як важливого аспекті створення сприятливого середовища для інновацій.

7. *Чотирнадцятий п'ятирічний план соціально-економічного розвитку Китаю (2021–2025) та довгострокові цілі до 2035 року* сфокусовано на інноваційному розвитку і модернізації промисловості, зокрема прискореній цифровізації та продовженні ринкових реформ для побудови “соціалістичної ринкової економічної системи високого рівня” [6].

8. *Національний план з інформатизації на 2021–2025 рр.* передбачає побудову цифрового Китаю, підвищення рівня інформатизації, консолідацію цифрової інфраструктури, розвиток цифрової економіки.

Зазначені документи демонструють комплексний підхід китайського уряду до сприяння інноваціям, підприємництву та технологічному розвитку. Розвиток інноваційної політики Китаю в нову епоху підкреслює динамічний зв'язок між урядовими ініціативами та принципами “творчого руйнування”. Проте запровадження ідей Й. Шумпетера в китайському контексті ускладнюється тим, що держава має контроль над стратегічними галузями промисловості та часом віддає перевагу вітчизняним компаніям перед іноземними конкурентами.

Загалом концепція “творчого руйнування” Й. Шумпетера вплинула на підхід Китаю до масового підприємництва та політики інновацій, заохочуючи розвиток новітніх ідей, галузей та бізнесу. Це сприяло формуванню глобальної інноваційної конкурентоспроможності Китаю. Згідно з Глобальним інноваційним індексом (ГІІ) Всесвітньої організації інтелектуальної власності, у 2023 році Китай входить у трійку лідерів Південно-Східної, Східної Азії та Океанії та є однією з країн із середнім рівнем доходів, яка досягла найбільшого прогресу в інноваціях за останнє десятиліття. З 2014 року Китай належить до тридцяти провідних інноваційних країн світу, а у 2023-му посів 12-те місце в ГІІ та вперше очолив список держав з найбільшою кількістю науково-технологічних кластерів. Зокрема, зі 100 провідних кластерів на Китай припадає 24, на США – 21 та Німеччину – 9 [1]. Окрім цього, Китай має першість за кількістю *патентних заявок* (1,6 млн од. у 2022 р.; лідери – Huawei Technologies Co., Ltd., Guang Dong Oppo Mobile Telecommunications Corp., Ltd. BOE Technology Group Co., Ltd.), *торговельних марок* (8,6 млн од.; Huawei Technologies Co., Ltd., Honor Device Co., Ltd., Xiaomi Inc.), *промислових зразків* (1,4 млн од.; Beijing Xiaomi Mobile Software Co., Ltd., Midea Group Co., Ltd., Lenovo (Beijing) Co., Ltd.) [2].

Жирепатыра:

1. Global Innovation Index 2023 // WIPO. 2023. URL: <https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo-pub-2000-2023-section1-en-gii-2023-at-a-glance-global-innovation-index-2023.pdf> (accessed Nov 17, 2023).
2. Intellectual property statistical country profile 2022 // WIPO. 2022. URL: <https://www.wipo.int/edocs/statistics-country-profile/en/cn.pdf> (accessed Nov 17, 2023).
3. Policies for mass entrepreneurship, innovation in H1 // The State Council of the People's Republic of China. 2021. URL: https://english.www.gov.cn/premier/news/202108/09/content_WS6110c768c6d0df57f98de3ac.html (accessed Nov 10, 2023).
4. Schumpeter J. A. Capitalism, Socialism and Democracy. New York : Routledge, Taylor & Francis e-Library, 2003. 460 p.
5. The 13th Five-Year Plan for Economic and Social Development of The People's Republic Of China (2016–2020). 2016. URL: <https://en.ndrc.gov.cn/policies/202105/P020210527785800103339.pdf> (accessed Nov 19, 2023).
6. 中华人民共和国国民经济和社会发展第十四个五年规划和2035年远景目标纲要. 2021. URL: https://www.gov.cn/xinwen/2021-03/13/content_5592681.htm (accessed Nov 19, 2023).
7. 王志刚: 科技创新是提高社会生产力和综合国力的战略支撑 (学习贯彻十八大精神). 2012. URL: <https://www.12371.cn/2012/12/18/ARTI1355777998469835.shtml> (accessed Nov 19, 2023).